

JEL Classification: D20, I12; L80; M11

Войтович Сергій, кандидат економічних наук, професор
кафедра маркетингу

Луцький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-7556-6063>

gnidawa@ukr.net

Voitovych Serhii., PhD, Professor

Lutsk National Technical University

<https://orcid.org/0000-0002-7556-6063>

gnidawa@ukr.net

Ліпич Любов, доктор економічних наук, професор

кафедра підприємництва, торгівлі та логістики,

Луцький національний технічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-9059-7271>

lipych_liubov@lutsk-ntu.com.ua

Lipych. Liubov, Doctor of Economics, Professor,

Department of Entrepreneurship, Trade and Exchange Logistics

Lutsk National Technical University

<https://orcid.org/0000-0002-9059-7271>

lipych_liubov@lutsk-ntu.com.ua

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ЗВОРОТНЬО-ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ САНАТОРНО-КУРОРТНИМИ ЗАКЛАДАМИ

У даній науковій статті сформовано концептуальну модель зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами, яка задовольняє засади реалізації концепції даного виду управління та забезпечує умови ефективності. Основною метою дослідження є формування актуальної та дієвої концептуальної моделі зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами з метою удосконалення процесів управління такими закладами і процесів задоволення потреб споживачів у даних послугах. Монографічне дослідження літературних джерел показало відсутність такої дієвої системи логістичного менеджменту в управлінні санаторно-курортними закладами, що виражається низькою пропускнуною спроможністю закладів щодо задоволення потреб споживачів у санаторно-курортному лікуванні. Актуальність вирішення даної наукової проблеми полягає в тому, що сформована концептуальна модель зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами дозволить їм забезпечити ефективність самого управління та ефективність ринкового функціонування. Запропонована концептуальна модель зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами містить чинники, інформацію та ресурси, які формують вхід в операційну систему; блоки реалізації, оцінювання та трансформації для зворотньо-логістичного управління, які наповнюють операційну систему управління; перелік ефектів реалізації зворотньо-логістичного управління, що формують вихід із операційної системи. Методологічним інструментарієм дослідження слугували: системний підхід, логіко-структурний синтез, методи управлінського аналізу процесів логістичного менеджменту, методи логічного узагальнення та інші. Об'єктом дослідження стало зворотньо-логістичне управління санаторно-курортними закладами, а предметом – його концептуальна модель. Дослідження демонструє методологічне та прикладне наповнення і логічно обґрунтовує повноту та дієвість сформованої концептуальної моделі зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами. Результати дослідження можуть бути корисними для керівників та менеджерів закладів санаторно-курортних послуг щодо забезпечення ефективності процесів управління такими закладами послуг.

Ключові слова: заклади послуг, санаторно-курортні заклади, система менеджменту закладів послуг, логістичне управління, зворотньо-логістичне управління, концептуальна модель.

CONCEPTUAL MODEL OF REVERSE LOGISTICS MANAGEMENT OF HEALTH RESORTS

In this scientific article, a conceptual model of reverse logistics management of sanatorium-resort institutions is formed, which meets the principles of implementing the concept of this type of management and provides efficiency conditions. The main purpose of the study is to form an actual and effective conceptual model of reverse logistics management of sanatorium-resort institutions in order to improve the management processes of such institutions and the processes of meeting the needs of consumers in these services. A monographic study of literature sources showed the absence of such an effective logistics management system in the management of sanatorium-resort institutions, which is expressed by the low capacity of institutions to meet the needs of consumers in sanatorium-resort treatment. The relevance of solving this scientific problem lies in the fact that the formed conceptual model of reverse logistics management of sanatorium-resort institutions will allow them to ensure the effectiveness of management itself and the efficiency of market functioning. The proposed conceptual model of reverse logistics management of health resorts contains factors, information and resources that form the entrance to the operating system; blocks of implementation, evaluation and transformation for reverse logistics management, which fill the operating management system; a list of effects of the implementation of reverse logistics management, which form the exit from the operating system. The methodological tools of the research were following: a systematic approach, logical and structural synthesis, methods of management analysis of logistics management processes, methods of logical generalization, and others. The object of the research was the reverse logistics management of sanatorium-resort institutions, and the subject was its conceptual model. The study demonstrates the methodological and applied content and logically justifies the completeness and effectiveness of the formed conceptual model of reverse logistics management of sanatorium-resort institutions. The results of the study can be useful for managers and managers of health resort services institutions to ensure the effectiveness of management processes for such service institutions.

Key words: *service institutions, health resorts, management system of service institutions, logistics management, reverse logistics management, conceptual model.*

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Високий рівень конкуренції на ринку санаторно-курортного лікування, реабілітації та оздоровлення; нові виклики сьогодення, які пов'язані із реабілітацією військових і населення через воєнні дії на території України; суттєве зменшення кількості закладів санаторно-курортного типу через знищення військовими діями агресора та захоплення територій; зростаючі запити споживачів щодо процесів санаторно-курортного обслуговування; необхідність повноцінного використання природних рекреаційних ресурсів ставлять нові за якістю вимоги до функціонування санаторно-курортних закладів. А застосування нових підходів до управління санаторно-курортними закладами, у свою чергу, формують вимогу до розробки та застосування системи менеджменту таких закладів послуг, яка одночасно забезпечує ефективне функціонування закладів і максимальне задоволення потреб споживачів у послугах таких закладів. Тому, застосування санаторно-курортними і реабілітаційними закладами системи зворотньо-логістичного управління дозволить на практиці задовольнити потреби держави, суспільства, закладів послуг та індивідуальних споживачів у санаторно-курортному лікуванні і відновленні. Для реалізації засад зворотньо-логістичного управління необхідно сформувати концептуальну модель зворотньо-логістичного управління, яка представить і конкретизує контури входу, операційного обслуговування та виходу для такої системи управління санаторно-курортними закладами. Необхідність, дієвість та результативність її застосування санаторно-курортними закладами послуг є нагальними до вирішення практичними завданнями удосконалення системи менеджменту таких закладів послуг.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. В основу реалізації засад зворотньо-логістичного управління покладено сутність та практичне застосування системи логістичного менеджменту. Даним аспектам присвячені праці таких вчених, як: В. Кацьми, Є. Крикавського, І. Струтинської, Л. Фролової. Формування концептуальної моделі управління висвітлено в працях Н. Ільченко, В. Овчарука, Г. Прунцевої, Г. Шевченко. Концептуальна модель системи управління за своєю структурою, наповненням та змістом відображає загально-прийнятну будову. Однак, на нашу думку, розвиток концепції зворотньо-логістичного управління,

яка характеризується особливими ознаками щодо управління закладами послуг для реалізації процесів управління закладами і організацією процесів санаторно-курортного обслуговування, потребує дослідження і формування концептуальної моделі, враховуючи такі особливості.

Цілі статті. Цілями даної наукової статті є формування дієвої концептуальної моделі зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами з метою удосконалення процесів управління такими закладами і процесів задоволення потреб споживачів у даних послугах.

Методологія та методи дослідження. Методологічним інструментарієм дослідження слугували: системний підхід, логіко-структурний синтез, методи управлінського аналізу процесів логістичного менеджменту, методи логічного узагальнення та інші.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розвиток сфери санаторно-курортного лікування та відновлення здоров'я, як і розвиток самих закладів таких послуг продиктовані сьогодні новими за якістю вимогами до функціонування даних закладів: зростаючою конкуренцією на ринку санаторно-курортного лікування, реабілітації та оздоровлення; новими викликами сьогодення, які пов'язані із реабілітацією військових і населення через воєнні дії на території України; суттєвим зменшенням кількості закладів санаторно-курортного типу через їх знищення військовими діями агресора та захопленням українських територій; зростаючими запитами споживачів щодо процесів санаторно-курортного обслуговування; необхідністю повноцінного використання природних рекреаційних ресурсів; постійним удосконаленням системи менеджменту та процесів управління закладами. Власне, застосування нових підходів до управління санаторно-курортними закладами стосується розробки та реалізації системи менеджменту таких закладів послуг, яка одночасно забезпечує ефективне функціонування закладів і максимальне задоволення потреб споживачів у їх послугах.

Практика управління санаторно-курортними закладами, як і існуюче теоретико-методологічне підґрунтя забезпечення процесів управління ними, відображає застосування різних за змістом систем менеджменту, які вибудовані на різноманітних підходах (системному, комплексному, організаційному, ситуаційному та інших), процесах (постачання, залучення, обслуговування, збуту), функціях управління (маркетинг, фінанси, логістика, збут та інших) та концепціях (розвитку, оптимізації, розширення, формалізації та інших) (П. Гаман, 2007).

Вибір окремої системи менеджменту для імплементації санаторно-курортним закладом визначається низкою факторів, які відображають особливості функціонування закладу послуг, особливості та видову структуру послуг, особливості організації процесів обслуговування споживачів послуг, особливості наявної організаційної структури управління та функціонального розподілу повноважень у закладі, системою критеріїв, що характеризують ефективність функціонування закладу послуг, тощо.

Система менеджменту санаторно-курортного закладу із використанням функціонального підходу може бути побудованою, у тому числі, на використанні функції логістики та логістичного управління (менеджменту) (І. Струтинська, 2010).

Дослідження показують, що використання такими закладами послуг логістичного управління дозволяє не тільки удосконалити саму систему управління ними, але й, зважаючи на споживчо-центричну направленість, оптимізувати процеси обслуговування, удосконалити процеси взаємодії споживачів із закладами послуг, удосконалити форми і методи ринкового функціонування закладу (Є. Крикавський, 2013; Л. Фролова, 2004.).

В основі логістичного управління, зазвичай, лежить процесне управління

логістичними потоками (В. Кацьма, 2016). Специфіка функціонування санаторно-курортних закладів, як і інших закладів послуг, полягає у тому, що рекреаційні ресурси є строго прив'язаними до географічного положення, лікувальні та оздоровчі технології строго відповідають наявним рекреаційним ресурсам. А тому, логістичні потоки не можуть мати матеріального, медико-технологічного чи медико-методико-реабілітаційного вираження.

Власне тому, попередньо нами запропоновано застосування санаторно-курортними закладами послуг концепції зворотньо-логістичного управління, яка дозволяє одночасно забезпечити ефективне функціонування таких закладів послуг та максимальне задоволення потреб споживачів за видовою, якісною чи часовою ознакою.

Така концепція зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами передбачає: поєднання функціонального, процесного, комплексного та системного підходів до управління санаторно-курортним закладом; застосування багатокритеріальної оптимізації запуску потоків споживачів в операційну систему санаторно-курортного обслуговування; реалізацію функціональних напрямів діяльності закладу; відповідну рівність управління закладом; застосування інструментів електронної зворотньої логістики, CRM-технологій, бенчмаркінгу та аутсорсингу; сценарне моделювання на основі ринкових взаємодій закладу із споживачами послуг; практичну реалізацію через визначення і прогнозування обсягів потреб у послугах, а також внутрішню координацію підрозділів закладу щодо надання основних, додаткових та супутніх послуг сервісного обслуговування (С. Войтович, 2012).

Застосування санаторно-курортними закладами системи зворотньо-логістичного управління дозволить на практиці задовольнити потреби держави, суспільства, закладів послуг та індивідуальних споживачів у санаторно-курортному лікуванні і відновленні.

Реалізація концепції зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами потребує формування та імплементації відповідної концептуальної моделі. Батра Д. трактує концептуальну модель, як: «абстрактну модель, яка виявляє причинно-наслідкові зв'язки, властиві досліджуваному об'єктові в межах, визначених цілями дослідження. ... це формальний опис об'єкта моделювання, який відображає концепцію» а також: «модель предметної області, що складається з переліку взаємопов'язаних понять, що використовуються для опису цієї області, разом з властивостями й характеристиками, класифікацією цих понять, за типами, ситуацій, ознаками в даній області і законів протікання процесів в ній» (Д. Батра, 2005).

Побудова концептуальної моделі та її змістовне наповнення визначається об'єктом та предметом дослідження, галуззю, процесами, логікою побудови, тощо. Так, Овчарук В. В. в основу концептуальної моделі вкладає логіку поєднання ресурсного забезпечення, чинників впливу, інформаційні потоки, а також технології управління (В. Овчарук, 2018). Шевченко Г. М. вбачає під концептуальною моделлю поєднання методологічного базису, системного підходу до управління, механізму управління та трансформаційних процесів (Г. Шевченко, 2016). Прунцева Г. О. виокремлює у концептуальній моделі функціональний, інструментальний та інформаційний блоки (Г. Прунцева, 2013). Концептуальна модель в розумінні Ільченко Н. Б. – це поєднання алгоритму (послідовності) управління (вхід, операційна система управління, вихід) із функціями управління (Н. Ільченко, 2018).

Запропонована нами концептуальна модель зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами представлена на рисунку 1.

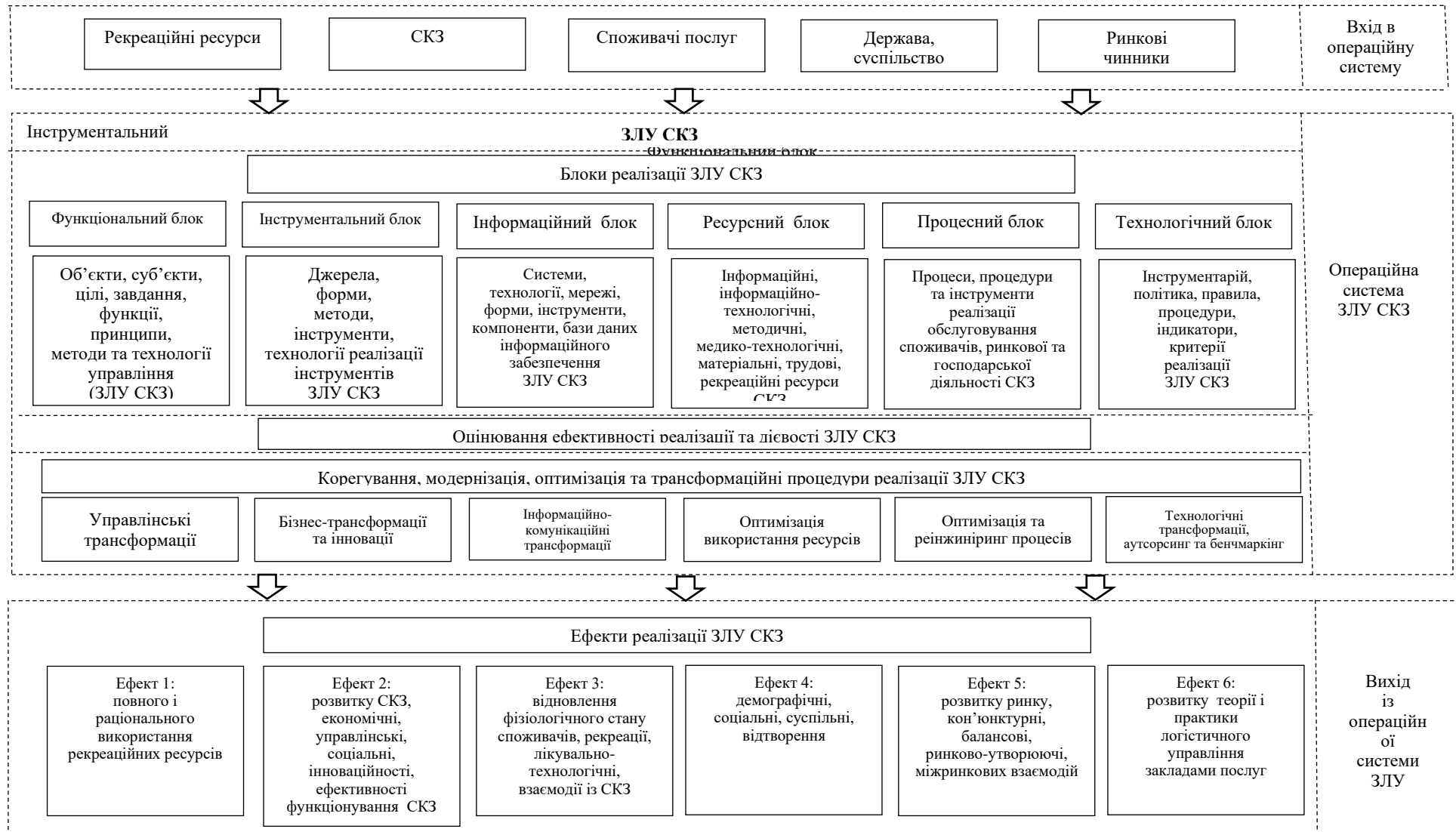

Рис. 1.1. Концептуальна модель зворотно-логістичного управління санаторно-курортними закладами

Сформована і запропонована нами концептуальна модель зворотньо-логістичного управління, яка базується на загальних засадах логістичного менеджменту та змістовній і структурній побудові логістичних управлінських систем, відображає особливості реалізації логістичного управління санаторно-курортними закладами, містить контур входу в систему управління, контур операційної системи та контур виходу.

Контур входу даної концептуальної системи містить інформацію, що характеризує: наявність та можливості щодо використання природних рекреаційних ресурсів; тип, направленість, особливості функціонування, особливості організації процесів обслуговування споживачів, пропускну здатність закладів, застосовувані методики лікування, реабілітації та оздоровлення, можливості надання основних, супутніх та додаткових послуг; попит на ринку санаторно-курортного обслуговування, величину, часові та якісні характеристики потреб споживачів таких послуг, їх розподіл на сегменти щодо одержуваних санаторно-курортних послуг, способи взаємодії із санаторно-курортним закладом; наявність та фінансування державних програм реабілітації та оздоровлення, важелі державного впливу та регулювання відносин на ринку санаторно-курортного обслуговування, вимоги суспільства до функціонування таких закладів послуг, медичну регламентацію процесів та методик рекреації і оздоровлення; соціальні гарантії та соціальний захист населення; ринкові і міжринкові взаємодії суб'єктів ринку санаторно-курортних послуг; пропозицію на ринку за якістю, видовими ознаками та місцезнаходженням, наявність і характеристики конкурентного середовища, виробників медичного і реабілітаційного обладнання, постачальників продуктів для операційного обслуговування споживачів, функціонування посередників, тощо.

Контур управлінської операційної системи зворотньо-логістичного управління, як складовий елемент безпосередньо системи логістичного менеджменту, включає блоки реалізації зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами, блок оцінювання ефективності і дієвості такої системи управління та блок корегування, модернізації, оптимізації та трансформаційних процедур її реалізації.

До блоків реалізації зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами, на нашу думку повинні входити: функціональний блок, який відповідає за безпосередню реалізацію функцій управління (об'єкти, суб'єкти, цілі, завдання, функції, принципи, методи та технології управління ЗЛУ); інструментальний блок, який відображає інструментарій та технології щодо реалізації даної системи управління (джерела, форми, методи, інструменти, технології реалізації інструментів ЗЛУ); інформаційний блок у свою чергу містить інформаційно-комунікаційні системи, технології та процеси реалізації управлінських процедур, а також управлінську чи іншу інформацію для прийняття управлінських рішень (системи, технології, мережі, форми, інструменти, компоненти, бази даних інформаційного забезпечення ЗЛУ); ресурсний блок вміщує ресурси для реалізації процесів управління та процесів санаторно-курортного обслуговування споживачів і їх взаємодії із закладом послуг (інформаційні, інформаційно-технологічні, методичні, медико-технологічні, матеріальні, трудові, рекреаційні ресурси СКЗ); процесний блок відображає ринкові, господарські та інші процеси функціонування закладу послуг (процеси, процедури та інструменти реалізації обслуговування споживачів, ринкової та господарської діяльності СКЗ); технологічний блок включає управлінські технології, інструментарій, правила та критерії реалізації зворотньо-логістичного управління (інструментарій, політика, правила, процедури, індикатори, критерії реалізації ЗЛУ).

Як управлінський аспект та функція системи менеджменту, обов'язковим елементом системи менеджменту зворотньо-логістичного управління та елементом реалізації операційної управлінської системи у даній концептуальній моделі ми виокремили блок оцінювання ефективності і дієвості запропонованої системи управління, який включає підходи, механізми, методики та інструментарій щодо аналізу,

діагностики системи та оцінювання ефективності протікання управлінських процесів даної системи управління на стратегічному, тактичному та операційному рівнях.

Реалізація попередньо-запропонованого блоку дає можливість в операційній системі управління здійснювати в режимі реального часу корегування, модернізацію, оптимізацію та трансформаційні процедури реалізації запропонованого зворотньо-логістичного управління, що проявляється у її корегуванні та відображає процедури удосконалення даної управлінської системи. Загалом, даний блок містить: управлінські трансформації; бізнес-трансформаційні процеси та інновації; інформаційно-комунікаційні трансформації; процеси оптимізації використання ресурсів; оптимізацію та реінжиніринг процесів, що протікають у санаторно-курортному закладі; технологічні трансформації, аутсорсинг та бенчмаркінг.

Контур виходу із операційної системи зворотньо-логістичного управління, на нашу думку, повинен містити ефекти його реалізації: у сфері використання рекреаційних ресурсів (повного і раціонального їх використання); у сфері управління санаторно-курортними закладами (розвитку СКЗ, економічні, управлінські, соціальні, інноваційності, ефективності їх функціонування, розвитку теорії і практики логістичного управління такими закладами послуг); у сфері задоволення потреб споживачів послуг (відновлення фізіологічного стану споживачів, рекреації, лікувально-технологічні, взаємодії із СКЗ); у сфері державного управління, державного регулювання відносин і розвитку санаторно-курортної галузі (демографічні, соціальні, суспільні, відтворення); у сфері забезпечення ринково-конкурентних відносин функціонування закладів та розвитку ринків (демографічні, соціальні, суспільні, відтворення).

Сформована та представлена концептуальна модель системи зворотньо-логістичного управління санаторно-курортними закладами дозволить підвищити ефективність системи менеджменту таких закладів, ефективність реалізовуваних у них управлінських процесів, загальну ефективність функціонування таких закладів послуг у ринковому середовищі та ефективність реалізації процесів обслуговування споживачів санаторно-курортних послуг.

Висновки, обговорення та рекомендації. Практика управління санаторно-курортними закладами відображає застосування різних за змістом систем менеджменту, які вибудовані на різноманітних підходах, процесах, функціях управління та концепціях. Використання санаторно-курортними закладами зворотньо-логістичного управління дозволяє удосконалити саму систему управління ними, оптимізувати процеси обслуговування, удосконалити процеси взаємодії споживачів із закладами послуг, удосконалити форми і методи ринкового функціонування закладу. Сформована і запропонована нами концептуальна модель зворотньо-логістичного управління, яка базується на загальних засадах логістичного менеджменту та змістовній і структурній побудові логістичних управлінських систем, відображає особливості реалізації логістичного управління санаторно-курортними закладами, містить контур входу в систему управління, контур операційної системи та контур виходу із відповідними наповненнями.

Авторські внески:

Концептуалізація: Войтович Сергій.

Зберігання даних: Липич Любов.

Формальний аналіз: Липич Любов.

Придбання фінансування: Липич Любов.

Розслідування: Липич Любов.

Методика: Войтович Сергій.

Адміністрація проекту: Войтович Сергій.

Ресурси: Войтович Сергій.

Нагляд: Липич Любов.

Підтвердження: Липич Любов.

Візуалізація: Войтович Сергій.

Написання: Войтович Сергій.

Список бібліографічного опису:

1. Гаман П. І. (2007). Менеджмент як теорія і практика для керівника санаторно-курортного закладу. *Економіка та держава*. 2007. №9. С. 56-59.
2. Струтинська І. В. (2010). Проблеми логістичного управління підприємствами. *Наука і економіка*. 2010. №4 (20). С. 57-65.
3. Крикавський, Є. В. (2013). Нова парадигма логістики: стратегічний статус. *Научні трудові Донецького національного технічного університету. Серія: економічна*. 2013.(4). С. 240-247.
4. Фролова Л. В. (2004). Логістичне управління підприємством: теоретико-методологічні аспекти: монографія. Донецьк: ДонДУЕТ ім. Туган-Барановського, 2004. 261 с.
5. Кацьма В. І. (2016). Сутність та роль логістичного управління в системі управління підприємством. *Економічний аналіз*. 2016. Том 23. №2. С. 60-65.
6. Войтович С. Я. (2012). Сутність та особливості зворотньо-логістичного управління підприємствами сфери послуг. *Вісник національного університету «Львівська політехніка» «ЛОГІСТИКА»*. №749. Львів. 2012. С. 134-138.
7. D. Batra. (2005). Conceptual Data Modeling Patterns. *Journal of Database Management* 16. pp. 84-106
8. Овчарук В. В. (2018). Концептуальна модель побудови та використання систем адміністрування в управлінні підприємствами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. (17), С. 12-17.
9. Шевченко Г. М. (2016). Концептуальна модель державного прогнозування зрівноваженого розвитку рекреації. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал: електрон. наук. фахове вид.* 2016. (5), 27.
10. Прунцева Г. О. (2013). Концептуальна модель управління процесом фінансування розширеного відтворення сільськогосподарських підприємств. *Регіональна економіка*. 2013. №3. С.130-135.
11. Ільченко Н. Б. (2018). Концептуальна модель управління бізнес-процесами на підприємстві оптової торгівлі. *Проблеми економіки*. 2018. (3 (37)). С. 97-103.

References:

1. Haman P. I. (2007). Management as theory and practice for the manager of a health resort]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and the state*. 2007. №9. pp. 56-59. [in Ukrainian]
2. Strutynska I. V. (2010). Problemy lohystychnoho upravlinnia pidprijemstvamy [Problems of logistics management of enterprises]. *Nauka i ekonomika – Science and economy*. 2010. №4 (20). pp. 57-65. [in Ukrainian]
3. Krykavskiy, Ye. V. (2013). Nova paradyhma lohistyky: stratehichnyi status [New paradigm of logistics: strategic status]. *Nauchnye trudy Donetskoho natsyonalnoho tekhnicheskoho unyversyteta. Seryia: ekonomycheskaia – Scientific works of Donetsk National Technical University. Series: economic*. 2013.(4). pp. 240-247. [in Ukrainian]
4. Frolova L. V. (2004). Lohistychno upravlinnia pidprijemstvom: teoretiko-metodolohichni aspekty: monohrafiia [Logistics management of the enterprise: theoretical and methodological aspects: monograph]. Donetsk: DonDUET im. Tugan-Baranovskoho – Donetsk: DonDUET named after Tugan-Baranovsky, 2004. 261 p. [in Ukrainian]
5. Katsma V. I. (2016). Sutnist ta rol lohystychnoho upravlinnia v systemi upravlinnia pidprijemstvom [The essence and role of logistics management in the enterprise management system]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*. 2016. Tom 23. №2. pp. 60-65. [in Ukrainian]
6. Voitovych S. Ya. (2012). Sutnist ta osoblyvosti zvorotnolohystychnoho upravlinnia pidprijemstvamy sfery posluh [The essence and features of reverse logistics management of enterprises in the service sector]. *Visnyk natsionalnoho unyversytetu «Lvivska politekhnika» «LOHISTYKA» – Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic» «LOGISTICS»*. №749. Lviv. 2012. pp. 134-138. [in Ukrainian]
7. D. Batra. (2005). Conceptual Data Modeling Patterns. *Journal of Database Management* 16. pp. 84-106. [in English]
8. Ovcharuk V. V. (2018). Kontseptualna model pobudovy ta vykorystannia system administruvannia v upravlinni pidprijemstvamy [Conceptual model of construction and use of administration systems in enterprise management]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*. 2018. (17), pp. 12-17. [in Ukrainian]
9. Shevchenko H. M. (2016). Kontseptualna model derzhavnogo prohnozuvannia zrivnovazhenoho rozvytku rekreatsii [Conceptual model of state forecasting of the balanced development of recreation]. *Ekonomika: realii chasu. Naukovyi zhurnal: elektron. nauk. fakhove vyd. – Economy: realities of time. Scientific journal: electronic. of science professional type*. 2016. (5), 27.
10. Pruntseva H. O. (2013). Kontseptualna model upravlinnia protsesom finansuvannia rozshyrenoho vidtvorennia silskohospodarskykh pidprijemstv [Conceptual model of management of the financing process of extended reproduction of agricultural enterprises]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*. 2013. №3. pp.130-135. [in Ukrainian]
11. Ichenko N. B. (2018). Kontseptualna model upravlinnia biznes-protsesamy na pidprijemstvi optovoi torhivli [Conceptual model of business process management at a wholesale enterprise]. *Problemy ekonomiky – Economic problems*. 2018. (3 (37)). pp. 97-103. [in Ukrainian]

Дата подання публікації 20.01.2023р.